

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 4 май 2023 г.
(OR. en)

9015/23

DEVGEN 82
ACP 29
RELEX 547
SUSTDEV 70

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
Дата:	4 май 2023 г.
До:	Делегациите
№ предх. док.:	8123/23
Относно:	Корупцията като пречка за развитието – Заключение на Съвета (4 май 2023 г.)

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно корупцията като пречка за развитието, одобрени от Съвета на 3946-ото му заседание, проведено на 4 май 2023 г.

Корупцията като пречка за развитието

Заключения на Съвета

1. Корупцията е сложен и постоянен проблем — социален, политически, икономически, както и в областта на сигурността, който засяга всички държави и региони по света, включително Европа. Отрицателното му икономическо въздействие се оценява в размер на деветократната официална помощ за развитие в световен мащаб. Корупцията подкопава демокрацията, доверието в институциите, правовата държава, както и спазването и упражняването на правата на човека. Тя обсебва държавите, подкопава легитимността на държавата, събирането на данъци и предоставянето на обществени услуги и нарушава функционирането на пазарите, като по този начин ефективно възпрепятства всички области на устойчивото човешко, икономическо и социално развитие. Корупцията е основна пречка за премахването на бедността, тъй като засяга в най-голяма степен бедните и хората и групите в най-уязвимо положение. Тя изостря неравенствата и засяга непропорционално жените, момичетата и хората с увреждания. Освен това корупцията подкрепя съществуването на организирана престъпност и оказва отрицателно въздействие върху сигурността и стабилността на всички равнища. Поради тези причини в Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие, и по-специално в нейната цел за устойчиво развитие № 16, Новия европейски консенсус за развитие и Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество (ИССРМС) – Глобална Европа, корупцията се разглежда като пречка за устойчивото развитие.
2. Пандемията от COVID-19 доведе до затруднения с ресурсите и потвърди значението на ефективния надзор на публичните разходи. Непровокираната и незаконна агресивна война на Русия срещу Украйна допринесе за световна продоволствена и енергийна криза. Във връзка с това Съветът отбелязва, че е все по-неотложно да се възприеме обхващащ всички нива на управлението подход за борба с корупцията, когато и където и да се случва, за да се гарантира, че подкрепата достига до най-нуждаещите се и се използва по най-ефективния начин.

3. Съветът оценява значителния принос на службите на Комисията и ЕСВД за борбата с корупцията чрез външната дейност на ЕС. Това включва двустранни и регионални програми, подкрепа за подобряване на системите за управление на публичните финанси, политически диалог и диалог по правата на човека с държавите партньори, както и Плана за действие на ЕС в областта на правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. Съветът припомня текущите обсъждания на други възможни инструменти за борба с корупцията в световен мащаб.
4. Съветът изтъква, че борбата с корупцията, насърчаването на демократичните ценности и високите стандарти и гарантирането на добро управление и прозрачност са неразделна част от сътрудничеството на ЕС и държавите членки с всички държави партньори, както и ключови ръководни принципи на Глобалния портал (Global Gateway).
5. Съветът подчертава, че корупцията е една от най-скъпите нетарифни бариери пред световната търговия, особено за държавите с ниски и по-ниски средни доходи, и една от основните пречки пред създаването на благоприятна бизнес и инвестиционна среда. Търговията и частните инвестиции могат да засилят стимулите за намаляване на корупцията чрез насърчаване на отворена, устойчива и основана на правила търговска система и иновативни решения за финансиране.
6. Съветът отбелязва, че изпирането на пари, отклонението от данъчно облагане и международните подкупи съставляват значителна част от незаконните финансови потоци. Ето защо важни елементи в борбата срещу корупцията са налагането на по-голяма прозрачност по отношение на собствеността на дружествата, подкрепата за усилията за проследяване, замразяване и възстановяване на откраднати активи и за укрепване на режимите за борба с изпирането на пари, на прозрачността на действителните собственици и на правилата относно несъвместимостта и конфликтите на интереси, лобирането и т.нар. „кадрова въртележка между държавния и частния сектор“.
7. Във връзка с посоченото по-горе Съветът изтъква, че е важно всички усилия за развитие да включват силна антикорупционна перспектива и взаимосвързани сектори като здравеопазване, образование, заетост, енергийна сигурност и борба с изменението на климата. Това е особено важно в управлението на публичните финанси и в контекста, в който корупцията е широко разпространена и се определя като основна пречка за устойчивото развитие — а именно конфликти и кризи, възлагане на обществени поръчки, добивна промишленост и широкомащабни инфраструктурни проекти.

8. Съветът приветства неотдавнашната оценка на подкрепата на ЕС за върховенството на закона и борбата с корупцията в държавите партньори за периода 2010—2021 г., която осигурява навременна основа за по-амбициозен и всеобхватен подход на „Екип Европа“ за борба с корупцията. Съветът отбелязва по-специално препоръките за разработване на единна и всеобхватна рамка за интегрирането във всички сектори на борбата с корупцията, както и за подобряване на наблюдението, оценката, отчетността и ученето. Съветът подчертава, че интегрирането на усилията за борба с корупцията може да допринесе за подобряване на ежедневието на гражданите чрез осигуряване на равен достъп до жизненоважни услуги, намаляване на неравенството и насърчаване на отговорно и приобщаващо управление.
9. Във връзка с това Съветът призовава Комисията и върховния представител да възприемат по-стратегически и интегриран подход на ЕС за предотвратяване и справяне с корупцията като пречка за премахването на бедността и за устойчивото развитие. Това следва да включва бързото изготвяне и разпространение на актуализирани насоки за борбата с корупцията във външната дейност на ЕС. Конвенцията на ООН срещу корупцията, Конвенцията на ОИСР за борба с подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки, Препоръката на ОИСР от 2021 г. за по-нататъшна борба срещу подкупването на чужди длъжностни лица в международните търговски сделки и Препоръката на ОИСР от 2016 г. за участници в сътрудничеството за развитие относно управлението на риска от корупция, както и други международни и европейски стандарти, следва да служат като важни референтни показатели в тази дейност.
10. Съветът изтъква, че основаният на правата на човека подход към развитието е важен инструмент в борбата срещу корупцията, с който са ангажирани както ЕС, така и неговите държави членки, в съответствие с Новия европейски консенсус за развитие и както е заложено в Регламента за ИССРМС – Глобална Европа. Съветът припомня също, че е важно да се прилагат принципите на ефективно сътрудничество за развитие, което може да допринесе за намаляване на корупционните практики и укрепване на публичните институции, включително чрез експертен опит в публичния сектор, изграждане на капацитет, техническа помощ и обмен на знания.

11. Съветът подчертава, че подновените усилия за борба с корупцията следва да се базират на основан на взаимно уважение диалог, приобщаващи процеси при вземането на решения, на правата на човека и равенството между половете, като същевременно се поставя акцент върху дългосрочното въздействие, основано на политикономически анализ на местните обстоятелства и на основните движещи сили на корупцията. Освен това Съветът подчертава, че е необходимо да се интегрират извлечените поуки от успешните подходи за борба с корупцията във всички области на партньорствата въз основа на факти и добри практики, като същевременно се гарантира съгласуваност на политиките на всички равнища и координация със стратегиите на държавите членки за борба с корупцията.
12. Съветът насърчава използването на иновативни и ефективни технологии за повишаване на прозрачността и намаляване на риска от корупция. Това включва усилия, насочени към цифровата трансформация, включително чрез овластяване на гражданите, разработване на цифрови, независими и автономни външни системи за подаване на сигнали за нередности, както и системи за електронно управление и електронни обществени поръчки. Тези усилия следва да бъдат увеличени, когато е целесъобразно, като същевременно се гарантират правата на човека, включително правото на неприкосновеност на личния живот.
13. Съветът призовава службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да работят в по-тясно сътрудничество в духа на „Екип Европа“ за насърчаване на доброто управление и справяне с корупцията като пречка пред развитието, включително чрез инициативите на „Екип Европа“, Глобалния портал и засиления политически диалог с държавите партньори. Във връзка с това Съветът приветства по-специално глобалната инициатива за демокрация на „Екип Европа“, която поставя акцент върху принципите на правовата държава и отчетността.
14. Освен това Съветът призовава службите на Комисията, ЕСВД и държавите членки да увеличат усилията си за борба с незаконните финансови потоци, включително средствата, получени чрез корупционни практики. Необходими са усилия за справяне с незаконните финансови потоци в държавите на произход, както и в държавите на транзитно преминаване и местоназначение. Във връзка с това Съветът приветства продължаващата работа на Специалната група за финансови действия във връзка с борбата с корупцията и инициативата на „Екип Европа“ за подпомагане на Африка в борбата с незаконните финансови потоци и транснационалната организирана престъпност.
15. Съветът призовава службите на Комисията и ЕСВД редовно да предоставят на Съвета актуална информация за напредъка, като гарантират, че съществуващите механизми за докладване обхващат мерките на ЕС, които допринасят за намаляване на корупцията в широк смисъл.

16. Съветът подчертава решаващата роля на публичните институции, включително независимите одитни институции, организациите на гражданското общество, многостранните участници, правозащитниците, журналистите, подаващите сигнали за нередности, медиите и субектите от частния сектор, за укрепването на устойчивостта на обществото срещу корупцията и за постигането на посочените по-горе цели.
